

Üniversite Süresini Nasıl Değerlendirmeli?

Varoluşçu felsefenin kurucusu sayılan Danimarkalı filozof Sören Kierkegaard'ın çok sevdiğim bir sözü var: “Yaşam yalnızca geriye bakarak anlaşılabilir ama ileriye doğru yaşanmalıdır.”

Bazı arkadaşlar yazdıkları e-postalarda ya da yazılarımın altına yaptıkları yorumlarda şöyle ifadeler kullanıyor: “Keşke yazdıklarınızı daha önce okusaymışım. Koskoca bir üniversite yaşamını boşa geçirdim. Liseden sonra üniversiteyi kazanınca her şey bitti sanıp ders çalışmayı bir yana bırakmıştım. Sadece okutulanları ezberleyip sınıf geçerek okulu bitirdim. Şimdi hiçbir şey bilmediğimi hissediyorum.” Ne yazık ki bu ifadeler üniversiteye bilinçsizce başlayan öğrencilerin pek çoğunu bekleyen tuzağın bir özeti.

Çoğu öğrenci lisede çok yoruluyor. Bu yorgunluk bir yandan lise dersleriyle uğraşmanın, bir yandan da üniversiteye hazırlanmak için ek çalışmalar yapmanın, kurslara, dershanelere gidip konuları en baştan ele almanın, yüzlerce binlerce test çözmeye çalışmanın yarattığı bir sonuç. Gencecik insanlar, liseyi, kendilerine hemen hemen hiç zaman ayıramadan, hep ders çalışarak ve çoğu kez ileride ne işe yarayacağını bilmedikleri denklemleri, formülleri ezberleyerek geçiriyorlar. Sonuçta üniversiteyi kazandıklarında ya hedefe ulaştıklarını düşündükleri ya da artık enerjilerini tükenmiş hissettikleri için çalışmayı minimum düzeye indiriyorlar. Üniversite eğitimi, oraya girmek için harcadıkları çabadan çok daha az çaba harcayarak ve üstünkörü bilgi edinerek tamamlıyorlar. Bunun sonucunda da yukarıya aldığım ifadelerle özetlenen durumla karşılaşıyorlar. Örneğin ekonomi eğitimi almış olanların çoğu, ekonominin ne işe yaradığını bilmediği için kendisine ekonomist (iktisatçı) diyemeyen bir mezunlar yığınına dahil oluyor. Ekonomi okumuş çoğu kişiye “mesleğiniz ne” diye sorsanız alacağınız yanıt çalıştığı yere göre biçimlendirilmiş bir yanittir: “bankacıyım”, “sigortacıyım”, “pazarlamacıyım”, “muhasibeciğim.” Çünkü iktisatçı olmak farklı bir şeydir. İktisatçı olmak için ekonomi okumuş olmak yetmez. Analiz yapmayı öğrenmek gerekir. Bunun dersi olsa bile insanın kendi kendine öğreneceği bir şeydir analiz yapmak. Sayılara bakmak, oranları ele almak, onları analiz etmek, geçmişe ilişkin sonuçlar çıkarmak, geleceğe ilişkin tahminler yapmak ayrı bir çalışma gerektirir.

Lisede başarılı olamadığım halde üniversitede ve sonrasında başarılı olduğum için bu konuda ne yaptığımı paylaşarak yani somut örnek vererek size deneyimimi aktarmak istiyorum.

Üniversite sınavını kazanıp da istediğiniz bölüme girmişseniz bu sizin için olumlu bir gelişmedir. Çünkü insanın sevdiği bir işle uğraşması, işin içine sevgiyi katması öğrenmeyi çok kolaylaştırır. Ne yazık ki biz genel olarak çocuklarımızı böyle bir bilinçle, böyle bir bilgiyle yetiştirmiyoruz. Dolayısıyla liseyi bitirip üniversiteye girerken çoğu öğrenci o bölüme ya anne ve babasının istediği bir işi yapmak için veya birisinden etkilendiği için ya da puanı o bölüme yettiği için giriyor. O nedenle de çevremizde giderek artan sıklıkla mühendislik okumuş ama aççılık yapan, işletme okumuş ama kameramanlık yapan kişilere rastlıyoruz. Yani sistem, öğrenciyi

baştan bilinçlendirip sevdiği ya da seveceği dallara yönlendiremiyor. Sonuçta yaptığı işi sevmeden yapan binlerce insanın bulunduğu, o nedenle de başarının düşük gerçekleştiği bir topluma sahip bulunuyoruz.

Burada, öncelikle ekonomi bölümünde okuyanlar için bir üniversite dönemi rehberi veriyorum:

1. Üniversiteye girdiğinizde kesinlikle her şeyin bittiğini, liseyi bitirip üniversiteye girerek hayatınızın en büyük başarısını elde ettiğinizi, asla düşünmeyin. Ve kesinlikle "ben üniversiteye filanca sıradan girdim" gibi başarı öyküsü anlatan cümleler kurup kendinizi havaya sokmayın. Üniversiteye giriş her şeyin bittiği değil, başlayacağı andır. Bunu asla aklınızdan çıkarmayın.
2. Okul açılmadan gideceğiniz sınıfta hangi derslerin ve hangi kitapların okutulacağını öğrenip onları alın. Okul başlamadan onların bir bölümünü hızlıca okuyun. Okuyacağınız bölümün en iyi olduğu okulu belirleyip orada aynı konularda hangi kitapların okutulduğunu saptayın ve onları da alın. Bir yandan da onları okuyun. Eğer gittiğiniz okul o bölümde Türkiye'de en iyi okursa, okutulan derslerin ABD veya o konuda en iyi olan ülkedeki ders kitaplarını edinip okumaya çalışın.
3. Okul açıldıktan sonra her ders öncesi o derste okutulacak bölümü bir kez gözden geçirin. Kafanızda çözemediğiniz sorular oluşursa bunları not alın ve derste hocaya sorun.
4. Ben Mülkiye'de ekonomi ve maliye okurken ekonomi kitaplarını üç kez okumak yerine aynı dersi üç ayrı kitaptan okurdum. Bir örnek vereyim. Mikroekonomi dersine Orhan Türkay gelirdi. Türkay'ın o zaman yayınlanmış kitabı yoktu. Renkli tebeşirlerle gelir, şekilleri büyük bir özenle çizer ve anlatırdı. Sürekli not tutardık. Ben bir yandan da İstanbul İktisat Fakültesi'nde aynı ders için okutulan Sencer Divitçioğlu'nun Mikroiktisat ve Yüksel Ülken'in Fiyat Teorisi kitaplarını okurdum. Zaman zaman okulun kütüphanesinden İngilizce mikroekonomi kitapları alıp onları da gözden geçirdim. Ders notlarını üç kez okuyanlar sınavda benden yüksek not almışlardı. Ama üniversite bitip de iş meslek sınavlarına girmeye gelince ben hepsinden yüksek notlar aldım. Ve her şeyden önemlisi farklı kitaplar okuduğum için farklı bakış açısı ve analiz yeteneği edindim. Benim okuduğum dönemlerde kitaplara ve bilgiye erişmek kolay değildi. Kütüphanelere gitmeniz, kitapları bulmanız ve öyle çalışmanız gerekiyordu. Oysa şimdi birçok bilgiye internet kanalıyla anında ulaşma imkânı var.
5. Okulda okutulan derslerin yanında mutlaka yardımcı alanlarda okuma yapın. Ekonomi okuyup da muhasebe dersi hiç görmemiş kişileri öğrendiğimde çok şaşırıyorum. En azından temel muhasebe bilgilerine sahip olmadan iktisatçı olunmaz. Onun için eğer bölümünüzde yoksa mutlaka genel muhasebe kitabı alıp kendiniz çalışın. Bununla da yetinmeyin mali analiz de çalışın. Bunlara erişmek artık kolaylıkla mümkün oluyor. Hem piyasada birçok kaliteli muhasebe ve mali analiz kitabı var hem de internet aracılığıyla bu konulara ulaşılabilir.
6. Mutlaka matematik çalışın. Matematik, analiz yeteneğinizi artırır. Tek başına pek bir işe yaramayacakmış gibi görünen (en azından lisedeyken bana öyle gelirdi) koordinat sistemi, grafikler, türev, integral, matrisler vb ekonomiye ve birçok diğer bilim dalına uygulandığında anlam kazanır.

7. Diyelim ki ekonomi okuyorsunuz ve ders programınızda siyaset bilimine giriş dersi var. O ders, size genel kültür verecek bir derstir. Size birçok şey kazandırır ama zamanınızı o derse daha az ayırın. Örneğin o dersten üç kitap okumanız gerekmeyebilir. Ya da çok sevmişseniz onunla ilgili okumaları yaz tatilinde yapın.

Buraya kadar anlattıklarımın yorucu şeyler olduğunu biliyorum. Yaşam da birçok şey gibi programlanabilir. Günde 8 saat uyuduğunuzu, 6 saatinizi derste geçirdiğinizi düşünürsek geriye 10 saatiniz kalır. Bunun 5 saatini eğlenerek, dinlenerek, müzik dinleyerek, sohbet ederek geçirdiğinizi düşünürsek kalan 5 saati iyi değerlendirirseniz 4 yılın sonunda (yılıda 250 gün x 5 saat x 4 yıl hesabıyla) 5.000 saatlik bir çalışma yapmış olursunuz ki bu süre, sizi uzman yapmaya yetecek bir süredir.

Yaşam burada anlattığım kadar planlı ve programlı bir süreç değil tabii ki. İyi gün olur, kötü gün olur, insan her planladığını her zaman yapamaz. Ben de onun için 360 x 5 saat hesabı yerine, 250 x 5 saat hesabı yaptım. Böylece yılda 100 günden fazlasını ders dışı zamana ayırdım. Bu 100 günde 1 saat roman, felsefe, tarih vb okusanız bu da ileride size pozitif bir katkı olarak döner.

Burada genel bir rehber sunmaya çalıştım. Özellikle mezun sayısının her geçen gün arttığı, rekabetin giderek yükseldiği günümüz ortamında üniversiteye başlarken ya da halen okurken önünüzde iki seçenek var: (1) Üniversiteye girmiş olmayı yeterli başarı görüp, okutulanları ezberleyip mezun olmaya çalışmak. Böylece günde 5 saat çalışıp 5 saat dinlenmek yerine 1 saat çalışıp 9 saat gezip tozarak yaşamın keyfini çıkarmak. (2) Yukarıda sunduğum gibi bir programla bu dört yılda günde 5 saat çalışıp, 5 saat gezip tozarak üniversiteden hakkıyla mezun olmak. İlki 4 yıl keyifli bir yaşam sunan bir seçenek. Ama devamı yok. Bu yolu seçerseniz okulu bitirdikten sonra hayal kırıklığına uğramış binlerce mezundan birisi olacaksınız demektir. 4 yıllık eğlencenin sonu ne yazık ki hüsrarla bitecek. İkincisi, okul sırasında eğlenceden biraz fedakarlık edip kendinizi yaşama hazırlama seçeneği. Onun yollarını yukarıda anlatmaya çalıştım. 4 yıl biraz sıkılıp yorulsanız da mezun olduktan sonra o çabanın karşılığını almanızı ve kalan yaşamınızı daha rahat geçirmenizi sağlayabilecek bir seçenek.

Yaşam bu tür seçimlerle doludur. Bir şeyi seçerken bir başka şeyi yapmaktan vazgeçersiniz. Ekonomi biliminde buna alternatif maliyet ya da vazgeçme maliyeti diyoruz. Dört yıl gezip tozmanın alternatif maliyeti mezuniyet sonrası işsiz kalmak olabilir. Tercih kuşkusuz sizindir.

Kaynak: Mahfi Eğilmez, 14 Ekim 2014,

<http://www.mahfiegilmez.com/2014/10/universite-suresini-nasl-degerlendirmeli.html>